

Kinas kärnvapenstrategi och förmågor

En introduktion

Christopher Weidacher Hsiung

Kina genomför en kvantitativ och kvalitativ modernisering av sin kärnvapenarsenal. Den tilltagande strategiska rivaliteten och djupgående misstron mellan USA och Kina ökar risken för att en kris eller militär konflikt mellan de två länderna kan eskalera till användandet av kärnvapen. Antingen avsiktligt eller oavsiktligt. Inom Nato diskuteras Kinas ökade globala inflytande och landets militära modernisering alltmer intensivt. Nato-allierade stater måste förhålla sig till Kinas militära upprustning, kärnvapen inkluderat.

DETTA MEMO SYFTAR till att teckna en grundläggande bild av Kinas kärnvapenstrategi, förmågor och organisation. Forskning och analyser av Kina och kärnvapen är växande och innefattar en rad olika frågeställningar, perspektiv och tolkningar. I slutet av memot presenteras ett kort urval av relevant litteratur för den som önskar fördjupa sig ytterligare.

En speciell utmaning rör Kinas brist på transparens och den stora känsligheten kring kärnvapenfrågor. Till exempel publicerar Kina väldigt lite officiell information om sin befintliga kärnvapenarsenal. Det finns begränsad öppen information om vapensystemutveckling samt om Kinas operativa planer för användandet av kärnvapen, både i freds- och krigstid. Till saken hör den generella slutenheten kring Kinas politiska system, inte minst inom den kinesiska befrielsearmén (PLA), vilken försvårar förståelsen kring beslutsprocesser och ledningssystem, till exempel.

Redogörelsen förlitar sig i huvudsak på befintlig sekundärlitteratur. Detta gäller både information om Kinas kärnvapenstyrkor samt avseende Kinas

kärnvapenstrategi och inhemskt tänkande kring kärnvapen.¹ Det är viktigt att understryka att det råder en hel del osäkerhet kring Kinas kärnvapenarsenal, och inte minst framtida utveckling. Memot bör därför betraktas som en övergripande beskrivning kring vilka kärnvapenförmågor Kina innehar, hur dessa ska användas och till vilket ändamål.²

Memot inleds med en beskrivning av Kinas kärnvapenprogram och strategi. Detta följs av en översikt av Kinas kärnvapenarsenal samt organisation och operativ planering. Memot avslutas med några reflektioner.³

KINAS KÄRNVAPENPROGRAM

Kina påbörjade sitt kärnvapenprogram under 1950-talet med avsevärd teknisk och expertisassistans från dåvarande Sovjetunionen. Den så kallade rysk-kinesiska splittringen under 1960-talet innebar dock att Moskva drog tillbaka allt stöd till Kina och landet lämnades att vidareutveckla sitt kärnvapenprogram på egen hand. En stor anledning till Kinas beslut att skaffa sig kärnvapen var den tilltagande konfrontationen med USA,

1 Mycket av tillgänglig öppen data om Kinas kärnvapenarsenal publiceras av amerikanska försvarsdepartementet (U.S. Department of Defense) i de årliga utgåvorna av Kinas militära och säkerhetspolitiska utveckling (*U.S. Department of Defense, Military and Security Developments Involving the People's Republic of China*). Andra tongivande bedömare som Federation of American Scientists (FAS) och Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) bygger i stort på amerikanska försvarsdepartementets rapport men gör också egna bedömningar av den informationen (kompletterad med egen inhämtad information). Detta resulterar därmed till en delvis annorlunda analys av Kinas kärnvapenarsenal och utveckling. Detta memo förlitar sig i stor grad på dessa tre källor för information om existerande kinesiska kärnvapenstyrkor.

2 FOI har tidigare utgivit flertalet publikationer om Kina och kärnvapen eller inom relaterade områden. Se till exempel Anders Axelsson, Martin Goliath, Mattias Waldenvik och Jens Wirstam, *Teknikutveckling och rustningskontroll*, FOI-R-5122--SE, Mars 2021; Magnus Evestedt och David Yang, *Kinas ballistiska robotar och kryssningsrobotar*, FOI Memo 7423, 2020; Mårten Stenmark, *Asien ur ett icke-spridningsperspektiv*, FOI-R-3379--SE, December 2011.

3 Det bör påpekas att huvudparten av memot färdigställdes innan den senaste rapporten från amerikanska försvarsdepartementet om Kinas militära och säkerhetspolitiska utveckling publicerades i oktober, 2023. Memot har försökt att ta hänsyn till de mest centrala nya uppgifterna men bedömningen är att de övergripande förhållandena gällande Kinas kärnvapenarsenal är snarlik förra årets rapport.

tydligt uttryckt genom Koreakriget (1950–1953) och Taiwankrisen 1955, och där innehavet av kärnvapen enligt Mao Zedong skulle avskräcka andra länder från att hota Kinas nationella säkerhet och självständighet.⁴

Kina utförde sitt första kärnvapenprov i oktober 1964 vid Lop Nur i Gobiöknen, beläget i sydöstra delen av Xinjiangprovinsen. 1967 sprängde Kina sin första vätebomb. Från 1964 till 1996, då Kina skrev på det fullständiga provstoppsavtalet (*Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty*, CTBT), har landet genomfört 45 kärnvapenprov.⁵ 1992 undertecknade Kina icke-spridningsavtalet (*Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons*, NPT). Kina har officiellt deklarerat att landet verkar för total nedrustning av världens alla kärnvapen men har inte skrivit under FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (*The Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons*, TPNW).⁶ Kina är medlem i *Nuclear Supplier Group* (NSG) men inte fullvärdig medlem i robotteknologikontrollregimen (*Missile Technology Control Regime*, MTCR) men följer dock dess riktlinjer och praxis.⁷

Initialt använde sig Kina av bombplan som kärnvapenbärare, till exempel av typen H-6 (baserade på sovjetiska Tu-16 bombplan) bestyckade med frifallande bomber (*gravity bombs*). Bombplanen hade dock begränsad räckvidd. Kina utvecklade därför så småningom alltmer kapabla vapenbärare, främst landbaserade ballistiska robotar. Kinas första ballistiska robot var DF-1:an med en räckvidd på 600 km, i sin tur baserad på sovjetiska R-2 robotar. Det första testskottet av en ballistisk robot genomfördes 1960. 1966 utfördes det första kärnvapenprovet med ballistisk robot som vapenbärare (DF-2) och som kunde nå delar av Japan om avfyrdad från nordöstra Kina.⁸ 1980 utvecklade Kina sin första landbaserade interkontinentala ballistiska robot (*Intercontinental ballistic missile*, ICBM), benämnd DF-5, kapabel att bestyckas med en kärnvapenladdning och som även kunde nå kontinentala USA.

Fram till början av 1990-talet bestod Kinas kärnvapenstyrkor till stor del av landbaserade, relativt

oprecisa robotar framdrivna av flytande bränsle, bestyckade med stridsspetsar med hög laddningsstyrka (för att kunna träffa stora mål som städer osv.) och baserade i tunnelsystem och i silos djupt inne i kinesiskt territorium. Under mitten av 1980-talet utvecklade Kina sina första strategiska ubåtar (*ballistic missile submarines*, SSBN), den så kallade Xia-klassen (Typ 092) utrustade med ubåtsbaserade ballistiska robotar (*submarine launched ballistic missiles*, SLBM) av typen JL-1 (med räckvidd på runt 1 700 km). Det antas dock att Xia-ubåtarna aldrig genomförde någon operativ patrullering med kärnvapen.⁹

KINAS KÄRNVAPENSTRATEGI OCH POLICY

Kina saknade länge en officiellt deklarerad kärnvapenpolicy. Kärnvapens roll i landets övergripande militära strategi och för Kinas nationella säkerhet har dock identifieras genom olika uttalanden från landets högsta politiska och militära ledare.¹⁰ Första gången en kodifierad officiell policy förkunnades var med vitboken om Kinas försvar, publicerad 2006. Kinas deklarerade kärnvapenpolicy har sedermera återupprepats i återkommande vitböcker om Kinas försvar och militära utveckling eller genom andra officiella uttalanden. I den senaste vitboken om Kinas försvar från 2019 stipuleras att landets policy syftar till ”självförsvar” och ämnar utveckla en ”kärnvapenarsenal tillräcklig för att garantera nationell säkerhet”.¹¹ I praktisk mening innebär detta att Kina önskar förfoga över en trovärdig andraslagsförmåga — med andra ord en tillräckligt robust kärnvapenarsenal för att överleva en första kärnvapenattack från en motståndare för att sedan självt kunna vedergällas med kärnvapen.

Den kinesiska strategin karaktäriseras ofta som ”garanterad vedergällning” (*assured retaliation*) och utgör grundelementet i landets avskräckningsstrategi. Som basis för detta existerar en övertygelse om att användandet av kärnvapen innefattar en sådan destruktiv kraft att ingen stat önskar använda kärnvapen mot en annan kärnvapenstat eftersom detta skulle resultera i en

4 John Wilson Lewis och Xue Litai, *China builds the bomb*, Stanford University Press, 1991.

5 USA har utfört runt 1 054 kärnvapenprov mellan 1945 och 1992 och Sovjetunionen har utfört 715 kärnvapentester mellan 1949 och 1990. USA har liksom Kina skrivit på det fullständiga provstoppsavtalet men ännu inte ratificerat det.

6 Inga av de övriga kärnvapenstaterna har inte heller skrivit under FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

7 US Congressional Research Service (CRS), ”Chinese Nuclear and Missile Proliferation”, (updated February, 2023).

8 Magnus Evestedt och David Yang, *Kinas ballistiska robotar och kryssningsrobotar*, s. 3.

9 Wu Riqiang, ”Certainty of Uncertainty: Nuclear Strategy with Chinese Characteristics”, *Journal of Strategic Studies*, 36:4, (2013), s. 593-598.

10 För en systematisk genomgång av detta, se till exempel Fravel, M. Taylor och Evan S. Medeiros, ”China’s Search for Assured Retaliation: The Evolution of Chinese Nuclear Strategy and Force Structure.” *International Security*, 35.2 (2011): 48-87.

11 The State Council Information Office of the People’s Republic of China, *China’s National Defense in the New Era*, 2019.

ömsesidig undergång för bägge parterna.¹² Kina anser att det är väldigt svårt att kontrollera eskalation (vid kärnvapenkris eller konflikt) då användandet av även så kallade ”taktiska kärnvapen” mot begränsade mål riskerar att utvecklas till ett fullskaligt kärnvapenkrig.¹³ Kärnvapen anses därmed ha begränsad effekt som vapen på slagfältet och ska ytterst betraktas som avskräckningsverktyg mot andra länders kärnvapenattacker eller för att förhindra externa hot och påtryckningar.¹⁴

Denna inställning har även inneburit att Kina under lång tid upprätthållit en relativt låg kärnvapenarsenal och jämförelsevis osofistikerade vapenbärare. Under 1970-talet bedömdes Kina inneha lite mer än 70 kärnvapenstridsspetsar. 1984 uppskattade amerikanska underrättelser Kinas kärnvapenarsenal till mellan 150 – 160 stridsspetsar. Detta kan jämföras med den amerikanska arsenalen på över 23 000 stridsspetsar och den sovjetiska på 37 000 stridsspetsar under samma år.¹⁵ Så sent som 2005 uppskattades Kina vara världens femte största kärnvapenmakt, efter USA, Ryssland, Frankrike och Storbritannien.

Kina har även officiellt deklarerat en policy om *No-First Use*, (NFU-policy). Policyn innebär att Kina förpliktigar sig till att inte vara det första landet som använder kärnvapen i en konflikt, men väl kommer att vedergällas med kärnvapen ifall det angripits med kärnvapen. Policyn antogs redan efter att Kina utförde sitt första kärnvapentest 1964. Kina har också deklarerat att landet inte ska använda kärnvapen mot länder som själva inte innehar kärnvapen samt i kärnvapenfria zoner (så kallade negativa säkerhetsförpliktelser).¹⁶ Kina

och Indien är de enda kärnvapenstaterna som har en officiell och öppen deklarerad NFU-policy.¹⁷

I linje med sin NFU-policy håller Kina sina kärnvapenstyrkor på en låg beredskapsnivå. Detta betyder att kärnvapenstridsspetsar och vapenbärare i stort hålls separerade och omonterade under fredstid. Detta skiljer Kina från till exempel USA och Ryssland. Samtidigt menar amerikanska försvarsdepartementet att det råder större osäkerhet kring detta än tidigare. Till exempel utför Kina regelbundna beredskapsövningar och roterar robotbataljoner från låg beredskapsposition (*stand-by*) till positioner redo för avfyrning (*ready-to-launch*). Det bedöms att sådana övningar ökat i frekvens och att detta är indikationer på att Kina kan röra sig mot en hållning där Kina har kärnvapenstridsspetsar monterade till vapenbärare, så kallad ”*launch-on-warning*” posture (LOW), vilket även skulle kunna innebära en avvikelse från Kinas deklarerade NFU-policy.¹⁸ I den senaste bedömningen från amerikanska försvarsdepartementet anses Kina vilja hålla åtminstone delar av sin kärnvapenstyrka i en kontinuerlig LOW posture, speciellt för vapenbärare som är baserade i silos.¹⁹ Kina utvecklar även förmågor för så kallad ”tidig varning” (*early warning systems*) vilka är en förutsättning för en fungerande LOW posture.²⁰ Ryssland har lovat att hjälpa Kina utveckla ett sådant system, även om detaljerna kring samarbetet är oklara.²¹

Det råder även en diskussion om Kina kan kringgå sin NFU-policy ifall landets kärnvapenstyrkor skulle bli attackerade av icke-kärnvapen, till exempel med konventionella vapen, och därmed iscensätta en kinesisk

12 Fiona S. Cunningham och M. Taylor Fravel, ”Assuring Assured Retaliation: China’s Nuclear Posture and U.S.-China Strategic Stability”, *International Security*, Vol. 40, No. 2, (fall 2015). Mera generellt reflekterar detta en syn inom litteraturen om kärnvapen och avskräckning som går under namnet ”nuclear revolution” eller ”mutually assured destruction” (MAD). Se till exempel Robert Jervis, *The Meaning of the Nuclear Revolution: Statecraft and the Prospect of Armageddon*, Ithaca, NY: Cornell University Press 1985.

13 Det råder viss oenighet vad gäller benämningen taktiska kärnvapen. Taktiska kärnvapen, eller sub-strategiska kärnvapen, avser i korthet system med kortare räckvidd och lägre kärnvapenladdningar än strategiska kärnvapen. Taktiska kärnvapen är tänkta att slå till mot lokala eller regionala militära mål och tillgångar eller mot mål med militära stödfunktioner. Strategiska kärnvapen är inriktade mot en motståndares samhällen och befolkning.

14 Fiona S. Cunningham och M. Taylor Fravel, ”Dangerous Confidence? Chinese Views on Nuclear Escalation,” *International Security* 44, no. 2 (Fall 2019): 61-109.

15 Ashely J. Tellis, *Striking Asymmetries: Nuclear Transitions in Southern Asia*, Washington D.C: Carnegie Endowment for International Peace, 2022, s. 20.

16 The State Council Information Office of the People’s Republic of China, *China’s National Defense in 2006*, 2006.

17 Indien antog sin NFU-policy 1998.

18 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People’s Republic of China 2022*, s. 99.

19 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People’s Republic of China 2023*, s. 112.

20 En LOW posture innebär att order om avfyrning av kärnvapen kan utfärdas så fort satelliter eller andra varningssensorer upptäcker inkommande robotar (och som alltså därmed inte behövt träffa sina mål ännu för att aktiveras). En sådan hållning förutsätter att kärnvapenstridsspetsar är monterade till robotar och vapenbärare och redo för omedelbar avfyrning. System för tidig varning underlättar de tekniska möjligheterna för detta. System för tidig varning är väldigt tekniskt avancerade och endast USA och Ryssland kan sägas besitta ett sådant väl fungerande system.

21 Christopher Weidacher Hsiung, ”Missile defense and early warning missile attack system cooperation: Enhancing the Sino-Russian defense partnership”, *IFS Insight*, Jan. 1, 2020, 1-8.

vedergällningsattack med kärnvapen.²² Inom Kina har det periodvis förekommit interna expertdiskussioner om huruvida landet bör justera sin kärnvapenstrategi ljuset av sådana här scenarion.²³ Till exempel finns det vissa experter inom PLA som menar att en LOW posture inte nödvändigtvis behöver betyda ett brott mot landets NFU-policy.²⁴ Samtidigt finns det i nuläget få tydliga öppna indikationer som pekar mot att Kina ämnar revidera de grundläggande elementen av sin kärnvapenstrategi, inklusive NFU-polycyn. I officiella dokument, uttalanden av politiska och militära ledare och i militära publikationer och texter fastslås kontinuitet och tidigare förpliktelser av att hålla fast vid nuvarande strategi.²⁵

KÄRNVAPENARSENAL

Kina har det senaste decenniet inlett en koncentrerad modernisering av sina kärnvapenstyrkor. Framförallt sedan runt 2019 har Kina markant expanderat sin kärnvapenarsenal men även utvecklat allt mer avancerade och teknologisk sofistikerade vapenbärare och tillhörande infrastruktur. Enligt amerikanska försvarsdepartementet är Kina på väg att utveckla en fullt kapabel triad (omnämns som *nacent nuclear triad*), det vill säga kan förfoga över operativa vapenbärare från land, luft och hav.²⁶ Utöver detta har PLA genomgått omfattande reformer som även haft effekt på organisationen och den operativa planeringen av Kinas kärnvapenstyrkor.

Enligt senaste uppskattningen från amerikanska försvarsdepartementet förfogar Kina över 500 operativa

kärnvapenstridsspetsar sedan maj 2023.²⁷ Detta är en ökning från de 400 stridsspetsar som uppskattades 2022.²⁸ Andra bedömare som Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) och Federation of American Scientists (FAS) gjorde likartade uppskattningar för 2022.²⁹ Det ska påpekas att Kinas totala kärnvapenarsenal fortfarande ligger långt under både amerikanska och ryska (cirka en tredjedel).³⁰

Bedömningar skiljer sig däremot åt vad gäller uppskattningar av Kinas framtida arsenal. Amerikanska försvarsdepartementet bedömde i en rapport från 2022 att Kina 2030 kan förfoga över runt 1 000 operativa kärnvapenstridsspetsar och troligtvis runt 1 500 stridsspetsar år 2035, om nuvarande trender består.³¹ FAS uppskattar antalet stridsspetsar till lite under 600 år 2030 och cirka 750 till år 2035, alltså nästan hälften så många som amerikanska försvarsdepartementet. Det ska påpekas att tidigare uppskattningar av Kinas kärnvapenarsenal ofta varit oprecisa och inte sällan överskattats.³² Detta understryker hur svårt det är att exakt bedöma den faktiska storleken på den kinesiska kärnvapenarsenalen. Samtidigt är det tydligt att Kina utvecklat allt fler stridsspetsar. Sedan 2010 har antalet mer än fördubblats efter att ha legat konstant under flera decennier på runt 200 stridsspetsar.

Takten och omfånget på Kinas fortsatta utveckling av flera kärnvapenstridsspetsar är avhängig landets innehav av plutonium och anrikning av uran och tritium och mera generella förutsättningarna för kärnteknisk infrastruktur. Kina har inte öppet deklarerat att landet

22 Caitlin Talmadge, "Would China Go Nuclear? Assessing the Risk of Chinese Nuclear Escalation in a Conventional War with the United States", *International Security*, Vol. 41, No. 4 (Spring 2017): 50–92.

23 Liping Xia, "China's Nuclear Doctrine: Debates and Evolution", *Regional Voices on the Challenges of Nuclear Deterrence Stability in Southern Asia*, Carnegie Endowment for International Peace, June 30, 2016, <https://carnegieendowment.org/2016/06/30/china-s-nuclear-doctrine-debates-and-evolution-pub-63967>.

24 Henrik Stålhane Hiim, M. Taylor Fravel, och Magnus och Langset Trøan, "The Dynamics of an Entangled Security Dilemma China's Changing Nuclear Posture", *International Security*, Vol. 47, No. 4 (Spring 2023), s. 170.

25 David C. Logan, "China's Nuclear Forces", *Testimony before U.S.-China Economic and Security Review Commission*, June 10, 2021, <https://www.uscc.gov/hearings/chinas-nuclear-forces>. Se även Henrik Stålhane Hiim, M. Taylor Fravel, och Magnus och Langset Trøan, "The Dynamics of an Entangled Security Dilemma China's Changing Nuclear Posture".

26 U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2023*, s. 108. USA, Ryssland och Indien förfogar även över en utvecklad triad. Frankrike har endast bombplan och ubåtar och Storbritannien endast ubåtar.

27 U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2023*, s. 104.

28 U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2022*, s. 94.

29 Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, Oxford University Press, 2023; Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", *Bulletin of the Atomic Scientists*, 79:2, (2023): 108–133.

30 Detta beror även på hur saker räknas. Inkluderas kärnvapenstridsspetsar som både är operativa och i förvar, samt för strategiska och taktiska ändamål, förfogar USA över 5 244 kärnvapenstridsspetsar och Ryssland 5 889. Se Hans Kristensen, Matt Korda, Eliana Johns och Kate Kohn, "Status Of World Nuclear Forces", *Federation of American Scientists (FAS)*, 31 mars, 2023, <https://fas.org/initiative/status-world-nuclear-forces/>.

31 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2022*, s. 97–98. Dessa uppskattningar gäller även i rapporten från 2023.

32 För en översikt över olika historiska bedömningar, se Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese Nuclear Weapons, 2023", s. 110.

slutat producera klyvbart material (*fissile material*) för militära ändamål men det antas att Kina upphörde med produktion i slutet av 1980-talet och i nuläget håller ett relativt lågt lager av klyvbart material.³³ Enligt FAS finns det i nuläget tillräckligt kritiskt material för en fördubbling av antalet stridsspetsar. Om antalet stridsspetsar ska överstiga 1 000 krävs dock produktion av ytterligare material.³⁴ Amerikanska försvarsdepartementet bedömer att Kina expanderar den civila kärnkraftindustrin, bland annat genom utökat samarbete med Ryssland, vilket antas kunna bidra till Kinas kärnvapenutveckling.³⁵

Kina kan avlossa kärnvapen från plattformar till land, luft och hav. Nedan presenteras en kort översikt över de viktigaste vapenbärarna.

Markbaserade robotarsenal

Kinas markbaserade robotarsenal utgörs till största delen av ICBM:er. Kina har generellt fyra typer: DF-4, DF-5 och DF-31 och DF-41 som även kommer i olika varianter.³⁶ De flesta av dessa bestyckas med endast en kärnvapenstridsspets men ett fåtal och ökande antal robotar kan bestyckas med flera stridsspetsar i vapenlasten, ofta MIRV-kapabla (*Multiple Independently Targetable Re-entry Vehicle*), och som därmed individuellt kan slå till mot olika mål i samma område.³⁷

Det ska understrykas att de flesta av Kinas robotar i den totala robotarsenalen utgörs av medeldistansrobotar samt kortdistansrobotar avsedda för regionala uppgifter och där de flesta av dessa inte bedöms vara kärnvapenbestyckade.³⁸ Ungefär en tredjedel av Kinas ballistiska robotar som kan bära kärnvapenladdningar har möjlighet att nå kontinentala USA.³⁹

Kina förfogar både över ICBM:er framdriva av flytande bränsle placerade i silos och ett växande antal markmobila avfyrningssystem med fastbränsleroboter.⁴⁰ Varianter med DF-5 anses vara de med längst räckvidd på 13 000 km med två av varianterna operativa, DF-5A och DF-5B, där den sistnämnda även bedöms vara MIRV-kapabel. Kinas äldsta ICBM, DF-4:an, anses inte fylla någon operativ funktion längre.⁴¹ Amerikanska försvarsdepartementet bedömer att Kina förfogar över totalt runt 350 ICBM:er.⁴²

DF-31:orna utgör Kinas första mobila markbase-rade fastbränsle-ICBM:er. Den ursprungliga DF-31:an har moderniserats (operativ sedan 2006) med nyare varianter: DF-31A med längre räckvidd på 11 200 km (DF-31 med räckvidd på 7 200 km kunde inte träffa kontinentala USA och bedöms vara planerade för regionala uppgifter för att nå Ryssland, Indien och Guam till exempel) och DF-31AG som anses besitta förbättrad mobilitet.⁴³ Även DF-41 bedöms vara markmobil och information indikerar att Kina planerar att basera DF-41 som järnvägsburen (*rail-mobile*) eller i silos. DF-41 bedöms besitta större räckvidd och precision än DF-31-familjen och kan bära upp till tre kärnvapenstridsspetsar.⁴⁴ Enligt amerikanska försvarsdepartementet utvecklar Kina även en långdistansversion av typen DF-27 med en räckvidd på 5 000 till 8 000 km. Detta innebär att DF-27:an kan användas som ICBM.⁴⁵ Samtidigt bedömer FAS att DF-27 troligt kommer att användas för konventionella attacker.⁴⁶

Utöver detta finns uppgifter om att Kina i juli 2021 för första gången placerade en hypersonisk glidfarkost (*hypersonic boost glide vehicle*, HGV) i en omloppsbana (*fractional orbit launch*) med hjälp av en ICBM.

33 International Panel on Fissile Materials (IPFM), "Countries: China", (updated, 29 April, 2023), <https://fissilematerials.org/countries/china.html>.

34 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 108.

35 U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2023*, s. 109-110.

36 Kinas landbaserade ballistiska robotar bär alla namnet DF, vilket är en förkortning på Dongfeng (kinesiska för "östra vinden"), efterföljt av en siffa och ibland även bokstav. Nato har en alternativ beteckning med CSS följt av en siffa. Till exempel är DF-4 enligt Nato CSS-3.

37 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 290.

38 För att räknas som ICBM ska roboten ha en räckvidd på minst 5 500 km. På engelska skiljer man ofta på två typer av medeldistansrobotar: Medium range ballistic missile (MRBM) och Intermediate range ballistic missile (IRBM). En MRBM har en räckvidd på 1 000 - 3 000 km och en IRBM något mellan en ICBM och en IRBM, det vill säga 3 000 - 5 500 km.

39 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 115.

40 En viktig skillnad mellan bränsletyperna är att flytande bränsle kräver längre laddningstider och därmed innebär större sårbarhet. Med markmobil avses transport via väg eller järnväg.

41 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 287.

42 U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2023*, s. 106.

43 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 121-122.

44 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2022*, s. 94.

45 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2022*, s. 65.

46 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 123.

Glidfarkosten flög mer än 40 000 km och över 10 minuter vilket motsvarar den längsta sträckan och tiden någonsin uppnådd av kinesiska land-attacksystem. Glidfarkosten flög jorden runt, träffade inte sitt mål i Kina men kom nära.⁴⁷ Utvecklingen av hypersoniska glidfarkoster kan ses i ljuset av mer generell och djupgående kinesisk oro vad gäller inte minst amerikanska robotförsvarssystem och alltmer avancerade amerikanska konventionella förmågor som från kinesiskt håll anses underminera den kinesiska andraslagsförmågan. Utöver hypersoniska glidfarkoster så utvecklar Kina därför en rad avancerade konventionella förmågor som antisatellitförmågor (*Anti-satellite weapons*, ASAT), elektronisk krigsföring, cyberförmågor samt mera avancerade ballistiska robotar och kryssningsrobotar som kan slå ut satelliter och markbaserade radarsystem i syfte att undergräva amerikanska robotförsvarssystem.⁴⁸

2021 upptäcktes att Kina påbörjat konstruktionen av mer än 300 nya silos i tre olika geografiska områden ("silofält") i centrala och västra Kina.⁴⁹ Enligt amerikanska försvarsdepartementet senaste bedömning är konstruktionen av de tre silofälten i stort sett klara.⁵⁰ Dessa silofält är lokaliserade djupare in i kinesiskt territorium än tidigare och därmed mindre sårbara för konventionella långdistansattacker från en motståndare. Uppskattningar gör gällande att om Kina fyller alla dessa silos så kan landet totalt bestycka runt 500 kärnvapenstridsspetsar på sina ICBM:er inom de närmaste tio åren. Om ICBM:erna även blir MIRV-kapabla kan antalet uppgå till cirka 1 200 stridsspetsar när väl alla silofälten är färdigbyggda. Det råder dock i nuläget stor osäkerhet kring hur Kina ämnar använda dessa nya silos. Frågor som kvarstår är till exempel hur många silos som ska fyllas, hur många kärnvapenstridsspetsar varje robot ska bära och om silorna ska fyllas med ballistiska robotar med mera konventionella roller.⁵¹

Kinas DF-21-familj utgör Kinas främsta system för regionala uppgifter. DF-21 är en medeldistansrobot, utrustad med två raketsteg bestående av fast bränsle med en räckvidd på ungefär 2 150 km. DF-21 har dock sedan 2016 gradvis ersättas med DF-26 som besitter längre räckvidd på över 3 000 km och som kan nå mål i Indien, Sydkinesiska havet och Guam. DF-26 bedöms ha dubbla användningsområden (*dual-use*) vilket gör det tekniskt möjligt att växla mellan konventionella robotar och kärnvapenbestyckade robotar. Enligt amerikanska försvarsdepartementet är DF-26 Kinas första kärnvapenkapabla robot som kan utföra högprecisionsanfall och därmed troligtvis kan bestyckas med taktiska kärnvapen inom närtid.⁵² Att DF-26:an har dubbla användningsområden riskerar att öka risken för missförstånd då det kan vara svårt att särskilja om en inkommande DF-26:a är konventionellt eller kärnvapenbestyckad. Dock råder osäkerhet om hur många DF-26:or som kan bli kärnvapenbestyckade och enligt FAS är de flesta robotar troligtvis ämnade åt konventionella uppgifter. Kinas kortdistansrobotar (*short-range ballistic missile*, SRBMs) bedöms uteslutande vara avpassade för konventionella uppgifter och inte bestyckade med kärnvapen.⁵³

Kina har inte taktiska kärnvapen på det sätt som till exempel USA och Ryssland. Som ovan nämnts, hävdar amerikanska försvarsdepartementet att Kina kan komma att utveckla taktiska kärnvapen, eller det de kallar för kärnvapenstridsspetsar med lägre sprängkraft (*lower-yield nuclear weapons*) för att öka avskräckningsförmågan, främst genom DF-26:an.⁵⁴ Andra bedömningar finner dock att få i den interna kinesiska expertdebatten förespråkar en sådan utveckling.⁵⁵ Samtidigt är det oklart hur Kina avser använda sina regionala kärnvapenstyrkor. Ett exempel som ibland diskuteras är möjligheten för Kina att hota med kärnvapen i en regional kontext för att signalera avskräckning, till exempel mot USA eller andra regionala stater, vid en eventuell Taiwankris.⁵⁶

47 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China* 2022, s. 65.

48 Tong Zhao, "Managing the Impact of Missile Defense on U.S.-China Strategic Stability", Carnegie Endowment for International Peace, April 30, 2023, <https://carnegieendowment.org/carnegiechina/?maxrow=20&tabName=&channel=&ftr=&lang=en&pageOn=2>

49 Dessa är Yumen, Hami och Yulin silofält.

50 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China* 2023, s. 104.

51 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 115-123.

52 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China* 2022, s. 98.

53 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, "Chinese nuclear weapons, 2023", s. 124.

54 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China* 2022, s. 98.

55 Henrik Stålhane Hiim, M. Taylor Fravel, och Magnus och Langset Trøan, "The Dynamics of an Entangled Security Dilemma China's Changing Nuclear Posture", s. 172.

56 David C. Logan och Philip C. Saunders, "Discerning the Drivers of China's Nuclear Force Development: Models, indicators, and Data", s. 13.

Strategiska bombplan

Kinas flygvapen (PLAAF) tillhandahåller ett antal bombplan av typen Hong-6 eller H-6.⁵⁷ Under 1960- och 1970-talet detonades minst 12 kärnvapenladdningar från dessa plan som del av Kinas kärnvapenprogram. FAS bedömer att Kina under lång tid upprätthållit en liten arsenal av *gravity bombs*, potentiellt upp till 20 stycken.⁵⁸ Fram till 2018 var dock dessa inte fullt operativa och spelade förmodligen en reservfunktion.⁵⁹

Amerikanska försvarsdepartementet uppger dock att PLAAF återfått en ”kärnvapenroll”.⁶⁰ En variant av H-6, H-6N, utgör Kinas första bombplan som kan tankas i luften och därmed flyga längre. Kina utvecklar även två luftburna ballistiska robotar (*air-launched ballistic missile*, ALBMs) varav en av typerna potentiellt anses kunna bestyckas med kärnvapen.⁶¹ Enligt amerikanska försvarsdepartementet verkar de ballistiska robotarna vara MIRV-kapabla, vilket kan möjliggöra högprecisions-attacker mot mål i Indo-pacifiska regionen.⁶² Kina utvecklar dessutom ett nytt strategiskt bombplan (*strategic stealth bomber*), H-20, vilken bedöms bli operativ inom det närmaste årtiondet. Amerikanska försvarsdepartementet bedömer att H-20:an troligtvis kommer att utföra både konventionella och kärnvapenuppgifter. H-20:an antas ha en räckvidd på mer än 10 000 km vilket gör att den kan flyga långt in i västra stillahavet och om den även utrustas med teknik för lufttankning kan få global räckvidd.⁶³ Detta skulle göra H-20:an jämförbar med det amerikanska strategiska bombplanet B-2. Samtidigt är Kinas strategiska bombplan väldigt sårbara för långa flygningar, inte minst på grund av avsaknad av ett utvecklat globalt flygbasnätverk, som till exempel USA har.

Ubåtsbaserade kärnvapen

Kinas sex JIN-klass (typ 094) SSBN utgör Kinas havsbaserade system för kärnvapenbestyckade robotar.⁶⁴ De första fyra ubåtarna levererades till den kinesiska flottan (PLAN) 2016 och de andra två bedöms vara operativa sedan 2021, vilka är en variant av de första och benämns som Typ 094A. JIN-ubåtarna är placerade vid Longposan-basen på ön Hainan i Sydkinesiska havet.⁶⁵ JIN-ubåtarna ersatte den tidigare Xia-klassen som nämndes tidigare.

JIN-ubåtarna var tidigare utrustade med JL-2 ballistiska robotar med en räckvidd på 7 200 km vilket gör att roboten kan nå Alaska, Guam, Hawaii, Ryssland och Indien om avfyrd från vatten nära Kina. Roboten kan bara nå kontinentala USA om ubåtarna seglar långt in i Stilla havet. Nya uppgifter tyder på att JL-2 roboten har ersatts med en nyare version, JL-3, med räckvidd på 10 000 km. Från kinesiska vatten kan den därför nå det kontinentala USA men inte Washington DC.⁶⁶ Enligt amerikanska försvarsdepartementet kan JL-3:an möjliggöra ett ”bastionförsvar”, troligtvis i Sydkinesiska havet och Bohaibukten ämnad att stärka överlevanden för Kina sjöbaserade kärnvapenarsenal.⁶⁷

JIN-klassen är bättre än Xia-klassen men samtidigt avsevärt mera högljudd och mindre avancerad än amerikanska och ryska motsvarigheter. Det är därför troligt att Kina inte kommer producera flera JIN-klass ubåtar utan istället utveckla tystare och större SSBN:er, så kallade Typ 096. Produktionen av sådana ubåtar har inletts. Samtidigt råder det osäkerhet om den nya klassen utgörs av nya attackubåtar eller större SSBN:er.⁶⁸

Enligt amerikanska försvarsdepartementet har Kina numera i stort JIN-klassubåtar på patrull, eller det som beskrivs som ”nära-kontinuerlig avskräckningspatruller

57 Hong-6 är den kinesiska beteckningen och H-6 är den amerikanska.

58 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, “Chinese nuclear weapons, 2023”, s. 127.

59 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 288.

60 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2022*, s. 60.

61 Hans M. Kristensen, Matt Korda och Eliana Reynolds, “Chinese nuclear weapons, 2023”, s. 127.

62 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2023*, 108-109.

63 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2022*, s. 83.

64 Beteckningen med siffor är amerikansk.

65 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 125.

66 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 125.

67 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2023*, s. 108.

68 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 126.

till havs” (*near-continuous at-sea deterrence patrols*).⁶⁹ Det råder dock osäkerhet kring detta och enligt SIPRI går detta inte att säkerställa med tydlighet.⁷⁰

ORGANISATION OCH OPERATIV PLANERING

Kina har historiskt upprätthållit en relativt restriktiv praxis för det tilltänkta användandet av kärnvapen. Kontrollen och beslut över kärnvapen är högst centraliserat och ligger i händerna på politbyråns ständiga utskott och i centrala militärkommissionen (CMC). Endast det politiska ledarskapet kan beordra en kärnvapenattack vilket i praktiken betyder landets högsta ledare, i nuläget Kinas president Xi Jinping.

Som noterades ovan är Kinas kärnvapenstridsspetsar till största delen fränkopplade sina bärare och under låg beredskap, även om amerikanska försvarsdepartementet menar att Kina rör sig mot en delvis *low posture*. En viktig anledning bakom detta är behovet av att undvika icke-auktoriserat eller oavsiktligt användande av kärnvapen, vilket enligt bedömare indikerat att Kina traditionellt prioriterat kontroll över kärnvapen framför överlevnaden av kärnvapenarsenalen.⁷¹

Det är PLA:s strategiska robotstyrka (PLARF) som är operativt ansvarig för att organisera, utrusta, träna och sköta Kinas markbaserade kärnvapenstyrkor men även landets samlade konventionella robotarsenal.⁷² PLARF är direkt underställd CMC och inte som armén, flottan och flygvapnet underställda Kinas regionala militärkommandon (*theater commands*). Efter de stora militära reformerna som inleddes 2015 görs försök att åtskilja det operativa ledningssystemet mellan de konventionella och strategiska styrkorna och där den konventionella robotarsenalen integreras alltmer in i de

regionala militärkommandona.⁷³ Det har länge gjorts bedömningen att PLARF även kontrollerar och hanterar kärnvapenstridsspetsar som bärs av Kinas ubåtar och strategiska bombplan.⁷⁴ Det råder dock osäkerhet kring hur detta faktiskt ser ut idag. En mera diversifierad avskräckningshållning där PLAN och PLARF får större utrymme att själva hantera kärnvapen kan innebära nya utmaningar för Kina vad gäller ledningssystem då flera aktörer mer direkt blir involverade i att hantera och avfyra kärnvapen (mer likt amerikanska och ryska förhållningssätt).

PLARF har sitt huvudsäte i nordöstra Peking. Kinas landbaserade robotstyrkor är organiserade i sex robotbaser lokaliserade i provinserna Liaoning, Anhui, Yunnan, Henan, Hunan och Gansu.⁷⁵ Kinas centrala vapendepå för kärnvapenstridsspetsar ligger mitt i Kina, i Shaanxi-provinsen. Varje robotbas ansvarar för cirka sex till åtta robotbrigader som inkluderar både konventionella och strategiska brigader vilka är utposterade på olika platser. Totalt sett har Kina 41 robotbrigader där varje brigad antas tilldelas en robottyp.⁷⁶ Varje robotbrigad är i sin tur uppdelad i underordnade bataljoner, avfyrningskompanier och avfyrningsplutoner.⁷⁷ Robotbrigaderna fungerar i stort som miniatyrbaser med egna kommunikationer samt operativt och logistiskt stöd.⁷⁸ I takt med att Kina expanderar sin vapenarsenal är det troligt att antalet robotbrigader ökar. Generellt ska varje robotbrigad verka inom sitt geografiska område men Kinas transportsystem för både konventionella och strategiska robotar möjliggör förflyttningar till baser i andra geografiska områden.⁷⁹

Det finns begränsad öppen tillgänglig information om operativa rutiner och procedurer som skulle råda i

69 U.S. Department of Defense, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China* 2022, s. 96.

70 SIPRI, *SIPRI Yearbook 2023. Armaments, Disarmament and International Security*, s. 293.

71 Fiona Cunningham, "Nuclear command, control, and communications systems of the People's Republic of China", *NAPSNet Special Reports*, July 18, 2019, s. 7.

72 PLARF ersatte 2016 "The Second Artillery" (grundat 1966) som tidigare operativt hanterade Kinas samlade landbaserade robotstyrka. Sedan 2016 utgör PLARF en egen vapengren på samma nivå som armén, flottan och flygvapnet.

73 David C. Logan, "Are they reading Shelling in Beijing? The dimensions, drivers, and risks of nuclear-conventional entanglement in China", *Journal of Strategic Studies*, 46:1, (2023), s. 30-31.

74 Mark A. Stokes, "China's Nuclear Warhead Storage and Handling System", March 12, 2010, *Project 2049 Institute*, s. 2.

75 I Kina är baserna numrerade i ordningen 61, 62, 63, 64, 65 och 66. Den centrala basen i Shaanxi är bas 67. Utöver dessa finns de två kompletterade baser. Bas 68 utgörs av ett antal ingenjörbrigader ansvariga för konstruktion och underhåll av installationer, utrustning och infrastruktur. Bas 69 är ansvarig för PLARF:s träning och testning.

76 Decker Eveleth, "People's Liberation Army Rocket Force Order of Battle 2023", *CNS July 2023*, James Martin Center of Nonproliferation Studies Middlebury Institute of International Studies at Monterey, July 2023, s. 28.

77 Fiona Cunningham, "Nuclear command, control, and communications systems of the People's Republic of China", *NAPSNet Special Reports*, July 18, 2019, s. 7.

78 Ma Xiu, *PLA Rocket Force Organisation*, China Aerospace Studies Institute, 2022, s. 5.

79 David C. Logan, "Are they reading Shelling in Beijing? The dimensions, drivers, and risks of nuclear-conventional entanglement in China", s. 24.

ett läge då Kina aktiverar sin beredskap för avfyrning av kärnvapen. Den enda ”reella” militära kampanjen som omfattar användandet av kärnvapen för PLARF relaterar till motattack med kärnvapen, det vill säga i linje med Kinas strategi om ”ömsesidig vedergällning” och Kinas NFU-policy som beskrevs tidigare.⁸⁰ Kinesisk öppen information refererar vidare uteslutande till träning av PLARF under förhållanden där Kina redan har fått utstå en kärnvapenattack. Det finns i stort sett ingen öppen information om kärnvapenträning för Kinas strategiska ubåtar och bombplan.⁸¹

Samtidigt finns det de som menar att det existerar viss ambivalens i PLARF:s uppdrag och att det föreligger möjligheter där kärnvapen kan användas som hot eller i situationer som inte inkluderar en motattack först efter en kärnvapenattack mot Kina. Ett sådant fall skulle till exempel kunna vara vid en konventionell attack som Kina anser hota kärnvapenstyrkorna eller ledningssystemen för dessa.⁸² Andra menar dock att denna ambivalens bör förtydligas. PLARF är direkt underställd CMC och ytterst det kinesiska politiska ledarskapet. Kinas NFU-policy mera specifikt men även kärnvapenstrategin i sin helhet är därmed en fråga för det politiska ledarskapet och inte för PLARF.⁸³ Utöver detta så finns det få andra militära texter och expertpublikationer med indikationer på att Kina önskar använda kärnvapen annat än i ett scenario av vedergällning.⁸⁴ Med det sagt så omnämner PLA i militära texter och skrifter olika typer av kärnvapensignalering i avskräckningssyfte. Detta inkluderar allt från att eskalera officiell retorik, öka beredskapen av de strategiska styrkorna, demonstrera och testa robotavfyrningar till att bestycka ICBM:er med konventionella laddningar som avfyras och landar nära en potentiell fiendes territorium.⁸⁵ Det har även noterats att kinesiska militära publikationer allt oftare diskuterar

mer proaktiv användning av offensiva förmågor i cyber- och rymddomänerna för att på så sätt höja kostnaderna vid en eventuell kärnvapenattack.⁸⁶

Bedömningar görs att vid kris eller strategisk varning som kräver aktivering av kärnvapenarsenalen, transporteras kärnvapenstridsspetsar på järnväg eller på vägar (väldigt sällan med flyg) från den centrala basen i Shaanxi till de sex regionala robotbaserna där strids-spetsarna kontrolleras och sätts samman för att i nästa steg monteras på bärare i en robotbrigad där de sedan inväntar avfyrningsorder.⁸⁷ En stor utmaning för Kina med detta system är att det förutsätter att landet kan överleva en kärnvapenattack tillräckligt länge för att sätta den egna arsenalen i läge för aktiv avfyrning.

AVSLUTANDE REFLEKTIONER

Det framstår tydligt att Kina har långtgående ambitioner på att expandera sin kärnvapenarsenal. Detta skapar en växande diskrepans mellan den snabba moderniseringen av det kinesiska kärnvapenstyrkorna och Kinas deklarerade kärnvapenpolicy. Samtidigt råder fortsatt stor osäkerhet och debatt kring Kinas långsiktiga intentioner och vad kärnvapenmodernisering innebär för landets övergripande kärnvapenstrategi. Kinas brist på transparens förstärker denna osäkerhet ytterligare.

För en del bedömare innebär den kinesiska kärnvapenmoderniseringen att landet inom de närmaste tio åren kan bli en jämbördig kärnvapenstat med USA. Detta ställer helt nya krav på amerikansk försvarsplanering då USA måste hantera både Ryssland och Kina som antagonistiska kärnvapenstater samtidigt.⁸⁸ En mera jämbördig balans i kärnvapenförmågor kan även innebära en större kinesisk villighet att utkämpa ett konventionellt krig mot USA eftersom kinesiska ledare verkar tro att eskalation från ett konventionellt till nivån av kärnvapenkrig

80 Denna finns beskriven i en militär skrift kallad *The Science of Second Artillery Campaigns*. PLA Press, 2004.

81 David C. Logan, "China's nuclear forces", *Testimony before the U.S.-China Economic and Security Review Commission*, June 10, 2021, s. 10-11.

82 Thomas J. Christensen, "The Meaning of the Nuclear Evolution: China's Strategic Modernisation and U.S. China Security Relations", *Journal of Strategic Studies*, 35:4, (2012), 447-487.

83 Tong Zhao, "China and the international debate on the no first use of nuclear weapons", *Asian Security*, 18:3, (2022), 2015-213.

84 Fiona S. Cunningham och Taylor M. Fravel, "Dangerous Confidence? Chinese views on nuclear escalation".

85 Nathan Beauchamp-Mustafaga, Derek Grossman, Kristen Gunness, Michael S. Chase, Marigold Black, och Natalia D. Simmons-Thomas, *Deciphering Chinese Deterrence Signalling in the New Era. An Analytic Framework and Seven Case Studies*. RAND Corporation, 2021, s- 25-32.

86 Lora Saalman, "Multidomain Deterrence and Strategic Stability in China", *SIPRI Insights on Peace and Security*, No. 2/2022.

87 Ashely J. Tellis, *Striking Asymmetries: Nuclear Transitions in Southern Asia*, s. 59-60.

88 Study Group at the Center for Global Security Research at Lawrence Livermore National Laboratory, *China's Emergence as a Second Nuclear Peer. Implications for U.S. Nuclear Deterrence Strategy*, Center for Global Security Research at Lawrence Livermore National Laboratory (LLNL), Spring 2023.

kan kontrolleras.⁸⁹ Kinas förbättrade förmågor kan innebära ökade möjligheter för att använda hot om kärnvapen i regionala konflikter, inte minst vad gäller Taiwan, för att på så sätt avskräcka USA och allierade från att ingripa. Rysslands återkommande kärnvapenhot i anfallskriget mot Ukraina för att avskräcka västvärlden från att stödja Ukraina ytterligare studeras förmodligen nog i Kina vilket kan påverka hur det kinesiska ledarskapet ser på kärnvapenavskräckning och signalering i just fallet Taiwan.⁹⁰

Det är en öppen fråga om dagens politiska ledare i Kina förespråkar en mindre restriktiv hållning till kärnvapen. Detta kan förstås i en bredare kontext av att Kina vill bli en modern och stark militär stormakt. Xi Jinping har talat om att PLA ska etablera ett ”starkt system av strategisk avskräckning”. En del kinesiska analytiker pekar på Xis direkta inblandning i Kinas pågående kärnvapenmodernisering.⁹¹ Det är dock svårt att avgöra ifall de mer grundläggande föreställningarna som präglat det kinesiska ledarskapets restriktiva syn på kärnvapen har förändrats. Kinas modernisering kan primärt ses som ett försök att reducera sårbarheten för den befintliga kärnvapenarsenalen. USA:s egna förmågeutveckling av inte minst allt mer avancerade konventionella högprecisionsvapen samt rymd- och cyberdomänsförmågor ses som direkta hot mot den kinesiska kärnvapenarsenalen. Kina önskar inte uppnå nukleär paritet med USA utan endast bibehålla ”ömsesidig sårbarhet” mellan länderna.⁹² Samtidigt ser USA på den kinesiska upprustningen som alltmer ambitiös och hotande. Upprustningen av kärnvapen och de allt mera avancerade konventionella vapensystem kan leda till ökad ”belandning” av strategiska och icke-strategiska förmågor. Detta kan öka risken för missbedömningar och oavsiktlig eskalation vid

eventuell militär kris eller konflikt.⁹³ I grunden ligger den tilltagande strategiska rivaliteten och djupgående misstron mellan USA och Kina vilket även påverkar kärnvapenrelationen mellan de två länderna.⁹⁴

Andra menar att frågan om en modern och kapabel kärnvapenarsenal är nära sammankopplad med Kinas drivkraft om ökad status och prestige som global stormakt.⁹⁵ Xi Jinping har omnämnt PLARF som ”den strategiska pelaren för Kinas stormaktstatus” och teknologiska framsteg som MIRV-förmågor och utvecklandet av en strategisk ubåtstyrka demonstrerar för en inhemsk och utländsk publik Kinas högteknologiska bedrifter.⁹⁶

Det går inte att bortse från att det kan finnas inhemsk dynamik inom det kinesiska politiska systemet mellan olika aktörer inom PLA, som till exempel PLARF, som drivs av egenintresse och önskar ytterligare öka betydelsen och rollen för kärnvapen inom Kinas militära organisation. Utvecklandet av nya ballistiska robotar avfyra från bombplan kan ses mer som utfall av byråkratiska intressen drivna av kinesiska flygvapnet än strategiskt motiverat.⁹⁷

Kinas framtida kärnvapenutveckling förblir osäker. Baserat på detta memo kan ett antal problemområden och frågor som direkt eller indirekt behandlats vara relevanta att undersöka djupare.

■ **Kärnteknisk infrastruktur.** För att kraftigt expandera kärnvapenstridsspetsar krävs nödvändiga resurser av kärnkritisk infrastruktur. Hur avser till exempel Kina att tillgodose behov av kritiskt material såsom plutonium? För att expandera till över 1 000 stridsspetsar måste Kina troligtvis nyttja sig av sin civila kärnkraftindustri eller återstarta inhemsk plutoniumproduktion.

89 Evan Braden Montgomery och Toshi Yoshihara, ”The real challenge of China’s Nuclear Modernisation”, *The Washington Quarterly*, 45/4 (2020), 45-60. En sådan omständighet kan delvis refereras till det som litteraturen omnämner som ”the stability-instability paradox”. Se exempelvis Glenn H. Snyder, ”The Balance of Power and the Balance of Terror”, i Paul Seabury (ed.) *Balance of Power*, San Francisco, CA: Chandler Publishing Company, 1965, s. 184-201.

90 Lyle Goldstein och Nathan Waechter, ”What lessons does Russia’s nuclear signaling hold for a prospective Chinese war to force unification with Taiwan?”, *The Diplomat*, July 21, 2023, <https://thediplomat.com/2023/07/china-studies-nuclear-risk-in-the-context-of-the-ukraine-war/>.

91 Fiona S. Cunningham, ”The Unknowns About China’s Nuclear Modernization Program”, *Arms Control Today*, June 2023, <https://www.armscontrol.org/act/2023-06/features/unknowns-about-chinas-nuclear-modernization-program>.

92 Alison A. Kaufman och Brain Waidelich, ”PRC Writings on Strategic Deterrence: Technological Disruption and the Search for Strategic Stability”, *CNA Occasional Paper*, February 2023.

93 Henrik Stålhane Hiim, M. Taylor Fravel, och Magnus och Langset Trøan, ”The Dynamics of an Entangled Security Dilemma China’s Changing Nuclear Posture”, s. 147-187.

94 David C. Logan och Philip C. Saunders, ”Discerning the Drivers of China’s Nuclear Force Development: Models, indicators, and Data”.

95 Se till exempel Susan Turner Haynes, ”The Power of Prestige: Explaining China’s Nuclear Decisions”, *Asian Security*, 16/1, (January, 2020), 35-52.

96 David C. Logan, ”China’s Nuclear Forces”, s. 9.

97 Ibid, s. 9.

- *Ledningssystem och operativa rutiner.* Hur långtgående avser Kina införa en low posture? En sådan utveckling kräver med stor sannolikhet nya beslutfattningsprocesser. Ska till exempel Kinas strategiska ubåtar kontinuerligt patrullera med kärnvapenbestyckade ballistiska robotar och samtidigt delegeras visst mandat till att själva avfira kärnvapen? Att inte längre hålla kärnvapenstridsspetsar separerade från vapenbärare under fredstid samt delegera beslutsmandat nedåt kan dessutom innebära ett avsteg från Kinas NFU-policy och ett potentiellt skifte i Kina nuvarande avskräckningsstrategi.
- *Cyber-och rymdförmågor och artificiell intelligens (AI).* Kina integrerar alltmer avancerade konventionella cyber-och rymdförmågor med traditionell kärnvapenavskräckning. Kina har även förhoppningar om integration av AI, till exempel i beslutfattningsprocesser. Vad innebär detta för frågor om strategisk stabilitet mellan kärnvapenmakterna, inte minst Kina och USA? Hur betraktas möjligheterna och riskerna med AI och kärnvapen?
- *Synen på avskräckning och eskalation.* Kärnvapenhoten från Ryssland och eskalationsdynamiken vad gäller kriget i Ukraina studeras sannolikt noggrant i Kina. Frågan är om detta påverkar landets egna tänkande kring betydelsen av kärnvapen vad gäller till exempel Taiwan och mera generellt synen på kriser, avskräckning och eskalering.
- *Rustningskontroll.* Kina har länge hävdats att stora kärnvapenmakter som USA och Ryssland måste sänka sin totala arsenal innan Kina kan ingå formella förhandlingar om rustningskontroll, samt att särskilt USA använder olika rustningskontrollregimer för att begränsa Kinas kärnvapenförmåga. Vilka perspektiv och positioner intar Kina numera, givet den pågående expansionen? Hur kan Kina engageras mera direkt i multilaterala samtal och förhandlingar för rustningskontroll?

Christopher Weidacher Hsiung är fil. dr i statsvetenskap och forskare på enheten för säkerhetspolitik. Detta memo är en samproduktion mellan Kärnvapenanalysprojektet och Asienprojektet.

TIPS PÅ FÖRDJUPANDE LITTERATUR

- Cunningham, Fiona S and M. Taylor Fravel, "Dangerous Confidence? Chinese Views on Nuclear Escalation," *International Security* 44, no. 2 (Fall 2019): 61–109.
- Hiim, Henrik Stålhane, M. Taylor Fravel and Magnus Langset Trøan, "The Dynamics of an Entangled Security Dilemma: China's Changing Nuclear Posture", *International Security*, Vol. 47, No. 4 (Spring 2023).
- Kristensen, Hans M. Matt Korda & Eliana Reynolds, "Chinese Nuclear Weapons, 2023", *Bulletin of Atomic Scientists*, (2023).
- Logan, David C. and Phillip C. Saunders, "Discerning the Drivers of China's Nuclear Force Development: Models, Indicators, and Data", *China Strategic Perspectives*, No. 18, National Defense University, 2023.
- Talmadge, Caitlin & Joshua Rovner, "The meaning of China's nuclear modernization", *Journal of Strategic Studies* (2023).
- Wilson, John Lewis and Xue Litai, *China builds the bomb*, Stanford University Press, 1991.
- U.S. Department of Defense. *Military and Security Developments involving the People's Republic of China 2023*.